

کانون مهدویت
دانشگاه فرهنگیان

فصلنامه فرهنگی اجتماعی مسیر موعود

فصلنامه فرهنگی اجتماعی مسیر موعود
دانشگاه فرهنگیان مرکز شهید مطهری شیراز

شماره دوم، اسفند ۱۴۰۴ + پادپخش صوتی

در این شماره می خوانیم:

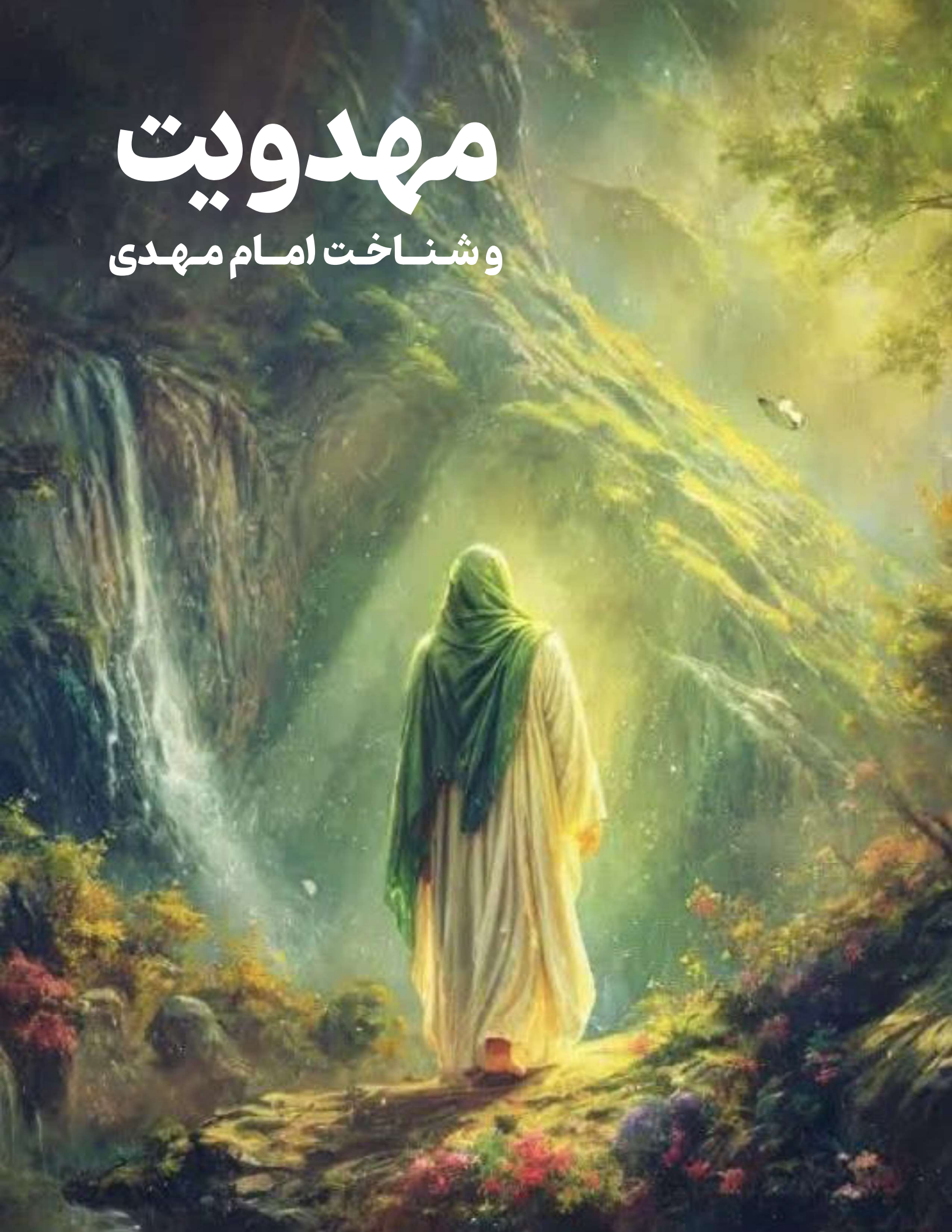
معرفت افزایی نسبت به امام

منجی در آیین ها، ادیان و کتب آسمانی

امام حاضر غایب؛ از شناخت تا انتظار

مهديت

و شناخت امام مهدي

رَبُّنَا مُحَمَّدٌ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رَبُّنَا مُحَمَّدٌ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در انتظار ظهور؛

از نشانه‌های حتمی تا علائم غیرقطعی

استاد روح الله کاظمی نجف آبادی

عضو هیئت علمی و معاون پژوهش پژوهشکده امامت

روایتی از پنج علامت قطعی پیش از قیام امام عصر (عج) و تفاوت آن با نشانه‌های غیرحتمی

از سال ۳۲۹ ه.ق و آغاز غیبت کبری، شیعه همواره در انتظار ظهور منجی و نجات از ظلم و بیداد ستمگران بوده است و به این ترتیب انتظار فرج به عنوان یکی از مفاهیم اعتقادی شیعه ابعاد عینی و اجتماعی نیز به خود گرفت. در این میان این سوال مطرح گردید که این انتظار تا چه زمانی به طول خواهد انجامید؟ اراده الهی بر نامعلوم بودن این زمان قرار گرفت و به تعبیری جامعه‌ای که شایستگی ظهور امام را از دست داده بود اینک باید برای به دست آوردن این شایستگی تلاش نماید و همه چیز به این مهم بستگی پیدا کرد و انتظار، ابعاد تربیتی نیز پیدا نمود. پس منتظر ظهور کسی است که به دنبال اصلاح خود و جامعه است تا زمینه را برای ظهور حجت الهی فراهم نماید و اینجاست که نشانه‌های نزدیک بودن ظهور معنا پیدا می‌کند، هر چه انسان منتظر، خود را بیشتر در نزدیکی ظهور و پایان انتظار تصور نماید، تلاش خویش را مضاعف نموده، شرایط را بهتر درک می‌کند و سطح آمادگی خود را بالاتر می‌برد. شاید بر همین اساس است که در روایات شیعه نیز به نشانه‌ها و علائم ظهور اشاره شده است.

نشانه‌های ظهور

این نشانه‌ها در دو دسته نشانه‌های حتمی و نشانه‌های غیر حتمی تقسیم می‌شوند:

الف) نشانه‌های حتمی: نشانه‌های حتمی پدیده‌هایی هستند که بدون هیچ قید و شرطی، به صورت قطعی و الزامی قبل از ظهور محقق می‌شوند و عبارتند از: صیحه آسمانی، خروج سفیانی، قیام یمانی، قتل نفس زکیه و خسف بیداء.

۱. **صیحه آسمانی:** در لغت به معنای صدای بلند است و در روایت صدایی است که در یکی از روزهای ماه رمضان در آستانه ظهور امام زمان (علیه السلام) در آسمان توسط حضرت جبرائیل که برجسته‌ترین ملک الهی است، فرا داده می‌شود. محتوای آن معرفی حضرت و اعلام ظهور ایشان و دعوت به بیعت با ایشان است که در شرق و غرب عالم، همگان به طور یکسان و به زبان خویش آن را می‌شنوند.

۲. **خروج سفیانی:** طبق روایات، وی فردی از نسل ابوسفیان (مهمترین دشمن پیامبر خدا «صلی الله علیه و آله») است. زشت‌رو و خشن است و تمامی نمادهای پلیدی در او وجود دارد. خروج وی را همزمان ظهور ظهور حضرت و در سال قیام ایشان و از سرزمینی خشک در شام (سوریه) ذکر نموده اند. سفیانی لشکری تشکیل می‌دهد و به مواجهه با امام زمان

(علیه السلام) برمی خیزد، که در نهایت این لشکر پس از کشتارهای فراوان به اراده الهی در سرزمینی به نام بیداء در زمین فرو می‌روند و سفیانی خود به دست حضرت کشته می‌شود.

۳. **خروج یمانی:** اگرچه در برخی از روایات این مورد در میان علائم حتمی نیامده ولی روایاتی که آن را به عنوان یکی از نشانه‌های ظهور ذکر کرده اند بسیار فراوانند. یمانی یکی از سرداران اهل یمن است که مردم را به حق و عدالت دعوت می‌نماید. وی در میانه حوادث ظهور و همزمان با سفیانی از سرزمین یمن قیام می‌کند. روایات، اطلاع دقیقی از سرنوشت وی به دست نمی‌دهند.

۴. **قتل نفس زکیه:** کشته شدن انسانی پاک و بی‌گناه که جرمی مرتکب نشده است، در مسجد الحرام و در کنار کعبه، بین رکن و مقام از دیگر نشانه‌های ظهور حضرت شمرده شده است. او که فرستاده امام زمان (علیه السلام) به سوی مردم مکه برای دعوت ایشان به یاری حضرت بوده فردی از نسل امام حسین (علیه السلام) بوده و در فاصله نزدیکی پس از شهادتش ظهور حضرت محقق می‌شود.

۵. **خسف بیداء:** خسف به معنای فرو رفتن و پنهان شدن است و بیداء به معنای دشت هموار و گسترده است که کسی در آن ساکن نیست. در روایات اشاره به سرزمینی بین مکه و مدینه دارد که وقتی سفیانی لشکر خود را به قصد جنگ با حضرت مهدی (علیه السلام) به سوی مکه می‌فرستد، این لشکر در این سرزمین در زمین فرو خواهد رفت.

در اینجا باید به این نکته اشاره نمود که بین ظهور و قیام امام زمان (علیه السلام) تفاوت و فاصله زمانی وجود دارد و آنگونه که از روایات استفاده می‌شود برخی از این نشانه‌ها قبل از ظهور حضرت و برخی پس از ظهور ایشان و قبل از قیام رخ می‌دهند که در آنها نشانه و تصدیقی از سوی خداوند بر حقانیت امام است.

ب) نشانه‌های غیر حتمی: اما در مقابل این نشانه‌ها که وقوع آنها حتمی است، نشانه‌های دیگری نیز مطرح شده است که ممکن است بدون تحقق آنها ظهور اتفاق افتد مانند: فراگیر شدن ظلم و ستم در سراسر جهان، زیاد شدن گرسنگی و گرانی و کم شدن محصولات کشاورزی، فتنه در سوریه، قیام دجال، قیام خراسانی و مواردی دیگر از این دست.

نکته ای که در پایان باید به آن توجه داد اینکه نمی‌توان حوادث رخ داده در هر زمان را با یکی از موارد فوق تطبیق داده و ظهور حضرت را پیش بینی نمود اما آنچه که دارای اهمیت است همزمانی رخداد موارد متعدد از این نشانه‌هاست که می‌تواند قریب الوقوع بودن ظهور را بشارت دهد و ضرورت حفظ آمادگی بیشتر در این خصوص را تاکید نماید.

کتابنامه:

سلیمیان، خدامراد، درسنامه مهدویت، جلد ۳ (حضرت مهدی از ظهور تا حکومت جهانی)، قم، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عج، ۱۳۸۹
قزوینی، سید محمد کاظم، امام مهدی از ولادت تا ظهور